

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 118/2017
15.06.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер-Поповић, чланова већа, у привредном спору тужилаца „АА“ ..., „ББ“ ..., „ВВ“ ... и „ГГ“ ..., које заступа Рајна Андрић, адвокат из ..., против туженог Предузећа за путеве „ДД“ из ..., кога заступа Живорад Лазовић, адвокат из ..., ради исплате вредности акција тужилаца као несагласних акционара, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 7704/16 од 28.12.2016. године, у седници већа одржаној 15.06.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж 7704/16 од 28.12.2016. године тако што се жалба туженог усваја и пресуда Привредног суда у Ваљеу П 431/15 од 22.09.2016. године преиначује и захтев тужилаца у целости одбија као неоснован.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да на име трошкова целокупног поступка туженом солидарно исплате износ од 300.400,00 динара, све у року од осам дана од дана извршности ове пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 7704/16 од 28.12.2016. године потврђена је пресуда Привредног суда у Ваљеу П 431/15 од 22.09.2016. године, којом је усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да

- тужиоцу „АА“ ... исплати износ од 2.950,49 динара по једној обичној акцији Предузећа за путеве „ДД“ ознаке ISIN бр. ..., што за 4.514 акција износи укупно 13.318.511,90 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2013. године до исплате,

- тужиоцу „ББ“ ..., исплати износ од 2.950,49 динара по једној обичној акцији Предузећа за путеве „ДД“ ознаке ISIN бр. ..., што за 1.171 акција износи укупно 3.455.023,79 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2013. године до исплате,

- тужиоцу „ВВ“ ..., исплати износ од 2.950,49 динара по једној обичној акцији Предузећа за путеве „ДД“ ознаке ISIN бр. ..., што за 600 акција износи укупно 1.770.249,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2013. године до исплате и

- тужиоцу „ГГ“ ..., исплати износ од 2.950,49 динара по једној обичној акцији Предузећа за путеве „ДД“ ознаке ISIN бр. ..., што за 500 акција износи укупно 1.475.245,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2013. године до исплате,

све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде под претњом принудног извршења. У ставу два изреке обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплате износ од 959.942,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против овакве пресуде другостепеног суда тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију. Ревизијом се побија другостепена одлука због погрешне примене материјалног права.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се иста одбаци као недозвољена. У супротном, спори све ревизијске наводе и предлаже да се ревизија туженог одбије као неоснована.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), и установио да је ревизија туженог дозвољена и основана.

Неосноване су тврдње пуномоћника тужилаца да је ревизија туженог недозвољена зато што је вредност предмета спора опредељена и утврђена у износу од 10.000,00 динара. Ово из тог разлога што је поднеском тужилаца од 12.05.2014. године постављен захтев за исплату новчаних износа који су тужиоцима и досуђени. Стога, а на темељу одредбе члана 28. ЗПП, тако опредељени појединачни износи главног захтева представљају и основ за оцену дозвољености ревизије туженог. У конкретном случају ревизијом се побијају тужиоцима досуђена потраживања на име главног дуга у новчаним износима који прелазе цензус прописан одредбом члана 485. ЗПП. Стога је ревизија туженог дозвољена.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на чије постојање ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на Скупштини акционара туженог одржаној 03.08.2012. године верификована је одлука Одбора директора број ... од

06.06.2012. године и накнадно одобрење за закључење анекса на уговор о кредиту број ... од 01.12.2011. године и уговора о кредиту број ... од 19.04.2010. године, као и одлука о давању претходног одобрења за располагање имовином друштва закључењем било ког правног посла из члана 470. Закона о привредним друштвима. Налазом и мишљењем судског вештака утврђено је да граница располагања имовине велике вредности туженог по билансу за 2011. годину износи 409.056.600,00 динара, што чини 30% од вредности његове укупне имовине. Вештачењем је утврђено и да је тужени у периоду од 04.08.2012. до 03.08.2013. године ефективно располагао имовином укупне вредности од 135.085.063,75 динара и то 125.414.220,27 динара по основу узетог кредита и 9.670.843,48 динара по основу дате залог. После 04.08.2011. године тужени је располагао и са имовином у вредности од 99.646.483,78 динара по основу конституисане хипотеке и имовином од 335.907.854,40 динара по основу заложених потраживања.

На темељу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је заузео становиште да је тужени располагао имовином укупне вредности од 570.639.401,67 динара, што представља 41,85% од укупне вредности његове имовине.

Другостепени суд је, такође, нашао да извршено располагање имовином туженог прелази цензус од 30% прописан одредбом члана 470. Закона о привредним друштвима, упркос оцини да се износ по основу одобреног кредита и датих обезбеђења за исти не може сабирати, како то погрешно чини првостепени суд. Другостепени суд је становишта да се оцена о вредности извршених располагања имовином туженог мора посматрати одвојено са становишта учињених располагања по основу кредитеног задужења и датих обезбеђења по том основу. Тужени је располагао са имовином у вредности од 99.646.483,78 динара по основу конституисане хипотеке и залагања потраживања у износу од 335.907.854,14 динара. Стога другостепени суд заузима становиште да и тако учињено располагање прелази цензус од 30% у односу на укупну књиговодствену вредност туженикове имовине. Из тог разлога је и одбијена жалба туженог као неоснована.

Врховни касациони суд не прихвата изнето становиште другостепеног суда. Ово из тог разлога што се вредност покретне и непокретне имовине на којој је конституисана хипотека, односно дата залога може сматрати располагање имовином велике вредности само у случају када њоме обезбеђена вредност кредита прелази цензус од 30% у односу на укупну књиговодствену вредност имовине друштва исказане у последњем годишњем извештају. То је последица чињенице да се сагласно одредби члана 470. став 2. Закона о привредним друштвима под располагањем имовином велике вредности може сматрати само оно располагање којим се конституише обавеза за друштво. Конституисањем хипотеке на непокретној имовини, чија вредност вишеструко прелази вредност обезбеђеног кредита, није истовремено конституисана и обавеза друштва преко вредности износа кредита који је том имовином обезбеђен. Та имовина служи за обезбеђење тачно одређеног износа кредита и иста се може употребити само за намирење дуга конституисаног уговором

о кредиту. Отуда се конституисање хипотеке на имовини друштва чија вредност прелази вредност обезбеђеног кредита истовремено заснива и обавеза друштва, али само до тог износа, независно од чињенице да стварна вредност хипотековане имовине вишеструко премеша износ кредитног дуга. Јер, заснивањем хипотеке на непокретној имовини нису умањена права власника хипотеке. Он, сагласно одредби члана 16. Закона о хипотеци, и после настанка хипотеке има право да држи предмет хипотеке, да га употребљава према уобичајеној намени, да прибира природне или грађанске плодове који су предмет хипотеке и да предмет хипотеке отуђи и своја права пренесе на прибавиоца. Осим тога, а сходно одредби члана 38. став 4. Закона о хипотеци, ако цена хипотековане непокретности добијена на аукцијској продаји или непосредном погодбом превазилази висину потраживања хипотековани поверилац је дужан да хипотекарном дужнику исплати ту разлику.

Дакле, цитиране законске одредбе недвосмислено указују да се конституисањем хипотеке за хипотекарног дужника ствара само једна обавеза, а то је намирење обезбеђеног дуга до његове висине. Такође, и у случају обезбеђења кредитног дуга давањем у залог потраживања залогодавца према трећим лицима, залогопримац је сагласно одредби члана 993. став 3. Закона о облигационим односима овлашћен да за себе задржи само дуговани износ, а остатак је дужан да преда залогодавцу. Зато се и у случају залагања потраживања чија вредност прелази износ обезбеђеног дуга на страни залогодавца конституише само обавеза до тог износа. Преостали износ по намирењу залогопримчевог потраживања припада залогодавцу, што значи да се и његова имовина, у крајњем случају, може умањити само до висине залогом обезбеђеног дуга.

Следом наведених аргумената, Врховни касациони суд је стао на становиште да се располагање имовином велике вредности у смислу одредбе члана 470. став 2. Закона о привредним друштвима може сматрати само оно располагање којим је конституисана конкретна обавеза за друштво. У случају датог обезбеђења хипотеком или залогом вредност предмета обезбеђења није од утицаја и када, неспорно, премашује износ обезбеђеног дуга. Да ли је такво располагање извршено супротно одредби члана 470. став 2. Закона о привредним друштвима може се ценити само у односу на створену обавезу за друштво извршеним располагањем, а то је управо вредност обезбеђеног дуга, без обзира што тржишна вредност предмета обезбеђења премашује висину кредитног дуга за које је обезбеђење дато.

У конкретном случају вештачењем је утврђено да укупно располагање по основу кредитног дуга не прелази цензус прописан одредбом члана 470. став 2. Закона о привредним друштвима. Стога, без обзира на неспорну чињеницу да стварна вредност предмета обезбеђења прелази цензус од 30% од укупне књиговодствене вредности имовине друштва исказане у књиговодственом обрачуна за период који је том располагању претходио, нема места примени одредбе члана 474. став 1. тачка 5. Закона о привредним друштвима. Напротив, спорним располагањем имовином туженог није повређена одредба члана 470. став 2. Закона о

привредним друштвима. Из тог разлога су и постављени захтеви тужилаца за откуп њихових акција у утуженим износима правно неутемељени.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу један и два изреке.

Осим тога, а сходно одредби члана 165. став 2. у вези члана 154. и 163. ст. 1, 2, 3. и 4. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио и о целокупним трошковима парничног поступка. Туженом су досуђени трошкови у складу са постављеним трошковником и у спису садржаним подацима о судској такси. Признати су му трошкови за састав три образложена поднеска у износу од по 37.500,00 динара, трошкови заступања на једном одржаном рочишту у износу од 39.000,00 динара и два неодржана рочишта у износу од по 20.250,00 динара, као и трошкови за састав ревизије у износу од 75.000,00 динара. Тужиоцу су досуђени и трошкови судске таксе у износу од 3.900,00 динара за жалбу, 7.800,00 динара за ревизију и 11.700,00 динара за ревизијску одлуку. Сви досуђени трошкови су одмерени у висини прописаној важећом Адвокатском и Таксеном тарифом.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић